

висловив готовність і надалі підтримувати нашу державу в питанні підвищення ядерної безпеки. Існує домовленість про якнайшвидше завершення переговорного процесу щодо укладення Угоди між Україною та ЄС про торгівлю деякими сталеливарними виробами. На сьогодні ця угода вже парафрована й готується до підписання.

Інтеграція до Європейського Союзу є підвищенням наших внутрішніх стандартів у галузі економіки, в галузі ринкової економіки, в галузі громадянського суспільства, в галузі демократії й прав людини. Тому проводячи роботу по інтеграції, ми тим самим вирішуємо цілий ряд національних завдань для того, щоб умови життя наших людей стандарти в галузі прав людини та демократії наближалися до європейських.

Крім того, відомо, що Європейський Союз надає активну підтримку своїм кандидатам, членам і тим країнам, які вступили до Європейського Союзу. У першу чергу, це підтримка фінансова, а також підтримка в реформуванні економіки, суспільства.

З метою створення системи спільної координації та оперативного реагування між прикордонними та правоохоронними відомствами України та сусідніх з Україною нових держав — членів ЄС, планується створення консультаційних пунктів для забезпечення координації дій прикордонних та правоохоронних служб. Найближчим часом буде підписано протокол між адміністрацією державної прикордонної служби України та головною комендатурою прикордонної варті республіки Польща про створення консультаційних пунктів на українсько-польському кордоні.

В. Т. П'ятницький

перший заступник Міністра економіки
та з питань Європейської інтеграції
України

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Після розширення 1 травня 2004 року Європейського Союзу нашим безпосереднім сусідом стало безпрецедентне за масштабами та глибиною інтеграції об'єднання. Єдиний ринок із 25 держав, які провадять єдину зовнішньоекономічну політику.

Розширення зони стабільності та економічного добробуту в Європі цілком відповідає національним інтересам України. І ми щиро раді з цього. В тім найпершою нашою турботою було й за-

лишається прагнення не припустити автоматичного перенесення цієї межі на західні кордони України.

Стосовно розширення Європейського Союзу висловлювалось чимало прогнозів. Було очевидно, що вступ до ЄС ряду країн — наших найближчих партнерів і сусідів, окрім беззаперечних переваг, може принести Україні певні втрати. Щоб звести потенційні збитки до мінімуму, уряд затвердив і виконує план заходів щодо використання нових можливостей, пов'язаних з розширенням ЄС, і запобігання його негативним наслідкам.

Нині передчасно робити висновки про те, наскільки вдалося уникнути втрат. Однак перші результати обнадійливі. Попри деонсацію угод про вільну торгівлю з країнами Балтії, поширення сфери застосування чинних антидемпінгових заходів на нові країни-члени, та інші фактори, прогнозованого спаду торговельно-економічних зв'язків між Україною та розширеним ЄС не сталося. У першому півріччі 2004 року товарообіг із 25 країнами Союзу збільшився, порівняно з минулим роком, на 46 відсотків і сягнув 10, 8 мільярдів доларів США. Зросло й надходження прямих іноземних інвестицій із країн ЄС на 35 відсотків, порівняно з першим півріччям минулого року.

Певною мірою вплив негативних факторів нейтралізувало зниження середнього тарифу нових членів Євросоюзу після його розширення. Середньоарифметична ставка митного тарифу країн-кандидатів по товарних позиціях, які займають найбільшу питому вагу в українському експорті до цих країн, склала 4,24 відсотки, водночас середньоарифметична ставка митного тарифу ЄС на ті ж товарні позиції складає 3,51 відсотків.

Проблемні для України наслідки розширення ЄС упродовж останніх двох років були в центрі уваги всіх спільних засідань та двосторонніх зустрічей із представниками Європейського Союзу всіх рівнів: на засіданнях Ради та Комітету з питань співробітництва, підкомітету з питань торгівлі та інвестицій, зрештою, на останньому 8 саміті Україна-ЄС в липні в Гаазі.

Позиція України в переговорах була б значно сильнішою, якби ми були членами СОТ. Адже ГААТ передбачає можливість компенсації країнам, які зазнали втрат унаслідок утворення митних союзів. Крім того, це б відкрило перспективу укладання угоди про вільну торгівлю з ЄС, скасування кількісних обмежень у торгівлі тощо. Але і за нинішнього статусу урядові нашої держави вдалося чимало досягти, а саме: збільшити квоти на експорт деяких сталеварних виробів та зберегти поставки до розширеного союзу товарів, які є предметом антидемпінгових заходів у ЄС,

зокрема, карбід у кремнію та нітрату амонію. Так, 22 червня 2004 року парафровано угоду, яка передбачає на 2004 рік квоту на сталь у 607 тисяч тонн замість попередньої — 184,5 тисячі тонн. Тривають переговори про збільшення квоти сталі у 2005 році щонайменше до одного мільйона тонн.

Прикладом завоювання й утримання позицій на ринку ЄС є торгівля текстилем та одягом. Існуюча угода дозволила протягом 2001—2004 років скасувати кількісні обмеження на імпорт до ЄС українського краму, і ми на практиці отримали вільний доступ на європейський ринок. Результати не забарилися, обсяги експорту українських товарів цієї групи до країн ЄС у 2003 році досягли 515 мільйонів доларів США — понад половину всього експорту текстилю з України. Українські виробники набули досвіду співробітництва з європейськими партнерами, було створено чимало спільних підприємств, поліпшився їхній технічний стан і якість продукції. Наразі Уряд України працює над подовженням угоди.

Уряд України провів дуже інтенсивну роботу по гармонізації стандартів у сфері, яка пов'язана з виробництвом молока, м'яса, іншої тваринницької продукції. Зокрема, протягом 2002-2003 років розроблено 25 стандартів на молоко та молокопродукти. На сьогоднішній день ведеться робота по забезпеченню експорту молочної продукції, море-, рибопродуктів до країн Європейського Союзу. Поточні цифри свідчать про те, що на даний момент експортується молочна продукція до таких країн, як Данія, Іспанія, країн Східної Європи, які нещодавно стали членами Європейського Союзу.

До плану заходів, які ми розробляємо спільно з Європейським Союзом, включено цілий перелік питань, які пов'язані з гармонізацією законодавства у сфері ветеринарії. І нещодавно Європейський Союз відкрив український ринок для експорту продукції бджільництва, зокрема, меду.

Важливе значення для України має стан переговорів про надання їй статусу країни з ринковою економікою в контексті антидемпінгового законодавства співтовариства.

У ході консультацій у Брюсселі в липні 2004 року Єврокомісія порушила питання щодо втручання держави в ціноутворення в металургійній та хімічній галузях України та випадків застосування законів про банкрутство. Українська сторона надала Єврокомісії вичерпні відповіді й очікує на позитивне рішення.

Вище зазначалися двосторонні договори в окремих галузях, але головним документом, що з 1998 року регулює наші відносини з ЄС, є, як відомо, Угода про партнерство та співробітництво,

яка поширюється й на наші двосторонні відносини з новими членами союзу. У положеннях цієї угоди Україна взяла на себе певні зобов'язання, виконання яких має знайти юридичне відображення у відповідних законах. Від їх виконання залежить подальший розвиток наших відносин з ЄС: як економічних, так і політичних.

Спільним досягненням Уряду та Верховної Ради у цьому напрямі стало ухвалення в березні 2004 року Закону «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС». Наразі з метою його імплементації Уряд розробляє відповідну нормативно-правову базу, змінює принципи планування, координації та моніторингу процесу гармонізації українського законодавства з європейським.

Варто зупинитися на такому важливому питанні, як матеріальне забезпечення євроінтеграційної політики. Уряд спільно з комісією працює над новими інструментами технічної допомоги та застосування в Україні тих програм, які призначалися країнам-кандидатам на вступ.

Першим виявом нового підходу стала трансформація програми прикордонного співробітництва у 12 нових програм сусідства, 4 з яких безпосередньо стосуються України.

Новим напрямом співробітництва з ЄС стала наша спільна робота над планом дій у рамках європейської політики і сусідства. Його реалізація сприятиме залученню України до спільного ринку та галузевих програм Євросоюзу, розбудові інфраструктурних мереж України, залученню кредитів Європейського інвестиційного банку, прискоренню гармонізації українських законів і стандартів з європейськими. До того ж європеїзація, як сказав Президент Леонід Кучма у промові на День незалежності, стала для нас національною ідеєю. Звичайно, наші відносини з Європейським Союзом не обмежуються торгівлею і технічною допомогою. Зокрема, вселяє оптимізм те, що Єврокомісія звернулася до Ради ЄС з рекомендацією розпочати переговори щодо участі України в грандіозному європейському проєкті глобальної супутникової системи «Галілео». Це надасть Україні можливість не тільки далі просунутись в освоєнні космічних технологій, а й поліпшити справи на землі, задіяти наш інтелектуальний потенціал, створити додаткові висококваліфіковані робочі місця, залучити інвестиції, власне все те, заради чого ми і прагнемо європейської інтеграції.

Важливо наголосити на тому, що сьогодні Європейський Союз, з точки зору економічних інтересів України, по-перше, найбільший торговельний партнер, торгівля з яким становить понад

третину загального обсягу нашої зовнішньої торгівлі. А торгівля, нагадаю, дає Україні понад 50 відсотків ВВП.

По-друге, найбільший іноземний інвестор — понад 50 відсотків усіх прямих іноземних інвестицій.

По-третє, найбільший донор — понад мільярд євро допомоги з 1991 року. І зрештою, надзвичайно принадливий ринок з майже півмільярдом населенням, що впритул наблизився до наших кордонів.

Нам конче потрібен цей ринок саме для того, щоб зміцнювати незалежність і вирішувати інші важливі завдання, що стоять перед нашою державою.

В. Є. Мармазов

заступник Міністра юстиції України,
канд. юрид. наук, доцент

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Головна мета системи Угод Світової організації торгівлі полягає в наданні допомоги постачальникам товарів та послуг, експортерам та імпортерам у здійсненні цивілізованої торгівлі. Багатосторонні Угоди СОТ охоплюють широке коло різноманітних видів діяльності та становлять юридичне підґрунтя для міжнародних торговельних операцій, поширюючись на аграрну продукцію, текстиль і готовий одяг, банківську справу, телекомунікації, державні закупівлі, промислові стандарти, санітарні норми на харчові продукти, інтелектуальну власність. Структуру правової системи Світової організації торгівлі складають такі обов'язкові багатосторонні Угоди, серед яких: Генеральна угода з тарифів та торгівлі 1994 року (ГАТТ); Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС); Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) та багатосторонні торговельні угоди з обмеженою кількістю учасників (факультативні).

Однією зі складових процесу вступу України до СОТ є гармонізація вітчизняного законодавства відповідно до вимог угод СОТ, що передбачає прийняття цілої низки законів з питань, які на сьогодні ще не знайшли свого врегулювання у чинному законодавстві та прийняття яких узгодження національного торговель-